

одночасно воно розвивається далі, сягає нових вершин. Розробляється портрет.

Грецьке мистецтво класичного і особливо елліністичного періодів стало складовою частиною римського мистецтва в час його формування. На відміну від грецького, підкреслює науковець, людина в ньому стала трактуватися як суб'єкт не тільки природи, а й суспільства, соціального життя. Провідним жанром стає портрет.

Особлива цінність монографії у тому, що автор розглядає вирішення митцями проблеми часу, зіставляючи з розробкою цієї проблеми у філософії. Це дає підстави розглядати внутрішній зміст людини, що формувався в процесі її життя, її зв'язків із соціальним оточенням, як акумульований час. У цьому аспекті автор висвітлює розвиток римського мистецтва, зокрема портрета. Значну увагу приділяє мистецтву періоду «пізніх Антонінов»,

коли психологічні портрети досягають вищого ступеня розвитку. Це портрети-біографії, позначені духом філософії стоїцизму.

Можливість засобами художньої творчості надавати матеріально-просторовим формам часової виразності дає змогу на кожному історичному етапі розв'язувати назрілі проблеми, моделювати життя в його нескінченно мінливому живому русі, досягати більш тонкого й глибокого пізнання людини та навколишнього середовища. В цьому переконує, вважає автор «Очерков...», уся творчість художників Давнього світу, що заклали концептуальні основи відображення життя засобами мистецтва.

Монографія розрахована на вчених, спеціалістів, викладачів гуманітарних дисциплін вузів та інших навчальних закладів. Зацікавить вона і ширше коло шанувальників мистецтва.

ІЗ ФОНДІВ ЦНБ.

Л.М.ГУТНИК

Костянтин Михайлович Єлева - український графік і живописець

Народився 1897 р. в Києві. Один із перших випускників Київського художнього інституту (з часом його викладач), керівник відділу театраль-но-декораційного живопису (1930 - 1932), доцент, з 1941 р. - професор кафедри рисунка.

У його творчому доробку - агітаційні плакати (роки громадянської війни), художнє оформлення будинків державних і громадських установ.

Чималий внесок Єлеви у розвиток українського театрального мистецтва. Він оформлює спектаклі у театрах Києва і Одеси.

З 1925 р. працює у станковому живопису. Бере участь у багатьох виставках.

Під час Великої Вітчизняної війни митець створює чимало політичних та агітаційних плакатів, у тому числі для «Вікон ТАРС». Відома його сатирична графіка.

Він був членом АРМУ. Найвідоміші його твори: «Страйк зірвано», «Портрет друкарки» (1927), «Смерть М.Щорса» (1937), серія малюнків - «Самарканд» (1941 - 1943), «Загорськ» (1944), «Київ - Канів» (1945 - 1950).

Єлеву-рисувальника відрізняє висока реалістична майстерність, яскрава мистецька індивідуальність, що особливо проявилася в написанні портретів видатних українських діячів, зокрема Т.Г.Шевченка. Більшу частину аркуша займає портрет поета. Внизу зображено символи-атрибути. Рядки «Заповіту» в розгорнутій книзі врівноважують підпис під портретом. Оперуючи білими й темними площинами, художник зосереджує увагу на погляді Шевченка. За допомогою майстерно використаного світлотіньового ефекту Єлеві вдалося створити відчуття сповненого внутрішньої динаміки образу. М'яке моделювання форми, володіння специфічною технікою літографії, тональна врівноваженість, міцний конструктивний малюнок відрізняють цей графічний портрет поета, роблять його не тільки документально-історичним, а й високохудожнім твором.

Ця маловідома навіть спеціалістам літографія із серії «Портрети діячів мистецтва України» (1944 - 1945), репродукція якої зберігається у відділі естампів та репродукцій ЦНБ, виконана талановитим українським графіком і живописцем К.М. Єлевою.

